

Rüstü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

İş dünyasının ivedi sorunu: Veri yönetimi

İş dünyası yöneticilerinin ivedi sorunu “ölçüm ve sağlıklı veri” üretimidir. İş yerlerinin olanak ve kısıtları hakkında “netleşmiş verilere dayalı bilgi” elimizin menzili altında yoksa kararlarımızda aşırı ve noksan değerlendirme tuzaklarına yakalanırız.

Dünya genelinde çok hızlı “dönüşümlerin” yaşandığını artık “Mısır’daki saçır sultan” dahi biliyor. Büyük dönüşüm dönemlerinde, toplumun dirlik ve düzenini korumak, refahını artırmak için “geçiş süreçlerini” yönetme ustalığının önemini de kimsenin tartışması gerekiyor. Geçiş süreçlerini yönetmenin merkezinde “aşırı ve noksan değerlendirme yapmama” ilkesi yatıyor. Bu ilkeyi hayata taşıyabilmek için de içgörülerini güçlendirecek “net bilgi” sahibi olmak ilk adımı oluşturuyor. Böyle bir yaklaşımla ülkemizin reel sektör sorunlarına bakınca, bu denemenin temel varsayımı ortaya çıkıyor: Türk iş dünyası, dünya genelindeki fırsatları değerlendirmek, tehlikeleri de en düşük maliyetle savuşturmak için veri yönetimine ilişkin geleneksel bakış açılarını hızla değiştirmek zorunda.

Ülkemizde egemen olan orta ve düşük teknolojiye dayalı, ucuz emek odaklı üretim yapısını hızla değiştirerek; cari hesap dengelerini sürdürülebilir bir düzeye getirecek orta ve ileri teknolojilerle donatılmış bir üretim yapısına geçmek zorundayız. Geçiş sürecinin etkili yönetilmesini, ciddi bir “veri yönetimi” ile desteklemezsek başarı şansımız çok düşük olacaktır.

Ülkemizdeki “veri yönetimi” sorununu beş aşamada ele almalıyız: Birinci aşama “ölçüm ve veri üretiminin farkına varma” düzeyidir. İkinci aşama, “standart veri üretiminde hüneri yakalama” gerekliliğidir. Üçüncü aşama, “iş alanımızı ilgilendiren standart dışı verileri ehlileştirme” yetkinliği olacaktır. Dördüncü aşama, “standart ve standart dışı veri dengeleriyle yeni ürünler ve metotlar” üretebilme becerisidir. Beşinci aşama ise “küresel anlamda rekabet edebilir mal ve hizmet üretimiyle sağlanacak değerleri adil biçimde paylaşmadır.”

Ölçüm ve veri üretimi

İş dünyası yöneticilerinin ivedi sorunu, “ölçüm ve sağlıklı veri” üretimidir. İş yerlerinin olanak ve kısıtları hakkında “netleşmiş verilere dayalı bilgi” elimizin menzili altında yoksa kararlarımızda aşırı ve noksan değerlendirme tuzaklarına yakalanırız.

Organize Sanayi Bölgeleri, ülkemizdeki üretimin kalbi konumundadır. İyi

Ülkemizde egemen olan orta ve düşük teknolojiye dayalı ucuz emek odaklı üretim yapısını hızla değiştirerek, cari hesap dengelerini sürdürülebilir bir düzeye getirecek orta ve ileri teknolojilerle donatılmış bir üretim yapısına geçmek zorundayız.

örgütlenmiş OSB yönetimleri, kolektif olarak sağlanan gaz, elektrik enerjisi, su gibi girdilerin ölçümünde önemli mesafeler katetmiştir. Yakından izlediğimiz birçok örgütlü endüstri kuruluşu da ölçümler yapmaktadır. Ağırıklı olarak küçük ve orta ölçekli işyerlerinde, ölçme ve kayıt konusundaki boşluklar, işyerlerinde standart veriye erişilmesinin önündeki engeldir. Bu boşlukların en önemlisi, "ölçme, veri ve bilgi üretimi bilincinin" yeterince yaygın ve derin olmamasıdır. İşyerlerinin büyük çoğunluğu bütçeler yaparak, bütçe kontrolleriyle gidişatı izlememektedir. Alışkanlıkla yönetim anlayışını, analize yönetim anlayışına taşıyabilmek için, ölçme, veri üretimi, veri analizi, sağlıklı bilgiye erişmek gerekir. Bütün bu ölçme, veri, net bilgi eksiklikleri, görgüye dayalı iş yapmayı öne çıkarmakta, gereksiz yere çok önemli kaynak israf edilmektedir.

Standart veride hünere erişme

İş yerlerinde dönüştürme ve işlem maliyetlerini tam olarak kavramak için, standart verilere en ileri rakiplerimizin düzeyinde erişmek gerekiyor. En ileri rakip kadar veriye sahip olmak "veride hüner" düzeyidir. Standart veri üretiminde hüner sahibi olmak, bugün oluşmakta olan rekabet sisteminde varlığımızı koruma ve uzun dönemli geleceğimizi güven altına alma anlamına geliyor.

Standart veri bugün geçerli olan tedarik sisteminin iç ve dış evrenini, dönüştürme aşamasının bütün süreçlerini, diğer işlem maliyetleri değişkenlerini eş anlı ölçere veri oluşturmaktır. Bu verilerin uygun yöntemlerle bilgiye dönüştürülmesi, anlaşılması ve anlandırılması da standart verinin işlenmesi ve yönetilmesi bağlamında değerlendirilmeli.

Elinin menzilineki kaynakları etkin değerlendiremezsek, erişebilir başka kaynakları değerlendirme olanakları yoktur. Bir iş yeri bugünün ekosisteminde standart veriyi değerlendirmiyorsa, asıl rekabeti yaratan standart dışı veriyi değerlendiremez. Bu açıdan bakıldığında, standart veride hünere erişme ve veriyi etkin yönetme işyerleri yönetimlerinin en ivedi sorunudur.

Standart dışı verilerin ehlileştirilmesi

Özellikle mobil iletişimin gelişmesi, yeni teknik olanaklar bağlanabilirliği artırmakta, iletişimi kolaylaştırmakta ve rekabet sistemini yeniden yapılandıran işbirliklerine zemin hazırlamaktadır. Akıllı ve bağlantılı ürünler, sanal ve artırılmış gerçeklik, otomasyonun gelişmesi, yapay zeka ve otonom uygulamalar sürekli veri üretmekte, 'büyük veri' hayatımızı yönlendiren en önemli girdi haline gelmektedir.

Özellikle mobil iletişimde 5G standardının yaygınlaşması, işyerlerinin iç ve dış evrenindeki standart verilere erişebilirliği kolaylaştıracaktır. Bugün gelişen sensör ve diğer teknolojiler, çok değişik etkenler altında oluşumları

nano ölçeklerde eş anlı olarak ölçebilmektedir.

Rekabet gücünün odağında, standart dışı büyük verinin ehlileştirilerek, işe yarar olanlarından yeni bir ürün ve yeni bir iş yapma yöntemi geliştirme vardır. İnovasyonun standart dışı verilere erişilerek artırılabilir.

Yeni ürün ve iş yapma yöntemleri

Şu gerçekliği ülkemizin iş yeri yöneticileri net olarak kavramalıdır; standart veride hüner düzeyine erişmek, standart dışı veriyi ehlileştirilen aklı katarak yeni ürünler ve yeni iş yapma metotları geliştiremezsek, rekabet gücümüzü yitiririz.

Yeni ürünler ve iş yapma metotlarının yaygınlaşması ve derinleşmesi, ülkenin uzun dönemli geleceğini güven altına almanın gerek şartıdır.

Cari hesap açığını sürdürülebilir düzeyde tutmak istiyorsak; başta kadının iş yaşamına katılımının ve topluma entelektüel katkısını kısıtlayan kültürel ve ekonomik engelleri hızla aşmalıyız. Aşmalıyız ki zenginlik üretiminin "entelektüel yetkinliğe" dayandığı gerçekliğini kavramış olalım. Verinin ve bilginin temel girdi haline geldiği bir zaman kesitinde yaşadığımız unutulmamalıdır. Standart dışı verinin önemini ve değerini asla ihmal edilmeden iş yeri yönetimleri kararlar alınmalıdır ki zenginlik üretmek insanımızın refahını artırabilelim.

İş dünyasındaki yöneticilerin "standart ve standart dışı kaliteli veriye erişebilme seferberliği" ilan etmeleri gerekir. Böyle bir seferberlikle, toplumsal enerjimizi veri yönetiminin kalitesini artırmaya yönlendirebilirsek, veriyi değere dönüştüren ciddi adımlar atabiliriz.

Kaynak temelli kalkınma tartışmaları uzun süre yapılmıştır. Maddi ve kültürel zenginlik üretmek için kaynaklara gereksinim vardır; ama Daron Acemoğlu'nun sıklıkla uyardığı gibi, ülkelerin kalkınmasında yeraltı ve yerüstü zenginlikler çok etkili değildir. Fiziki sermaye stoku elbet ki gereklidir; kök neden değildir. Kök neden, insan kaynağının entelektüel yetkinliğini artırmak ve iyi kullanmaktır. Bunun için "kapsayıcı kurumların" işlerliğinin sağlanması ve yeni kurumların oluşturulması gerekmektedir.

Temel amacı bir kez daha anımsayalım: Maddi ve kültürel zenginlik üretmek insan yaşamını kolaylaştırmak esastır. Kuşkusuz, zenginlik üretmek kadar, zenginliğin adil paylaşımı da gerekir. Eğer hep birlikte veri üretimini ciddiye alır; çağımızın bu temel girdisini etkin kullanırsak, orta gelir tuzaklarını aşabiliriz. Bu fırsatı kaçırsak, kendimizden başka suçlayacak kimseyi bulamayız.

Bugünler, "veri yönetimini" alabildiğine yaygın ve yoğun tartıştığımız günler olmalıdır. Sistemin ürettiği sonuçları tartışarak bir yere varamayız. Önemli olan süreçleri tartışmaktır; süreçlerin merkezinde de "veri yönetimi" vardır.